

missionens Virksomhed i en ganske overordentlig Grad, naar han troede, at den ikke havde baaret andre Frugter end det foreliggende Lovforslag. Det vilde da sandelig være meget smaa Frugter. Naar jeg tror, at Kommissionen har baaret gode Frugter, saa er det først og fremmest, fordi det ved den Undersøgelse, hvori Kjøbstadernes egne Talsmænd have deltaget, har vist sig, at mange af de stærke Klager fra Kjøbstadernes Side vare overdrevne, i høieste Grad overdrevne, og at de fleste Midler, som man i Kjøbstæderne anbefalede for at afhjælpe disse Klager, vare i høieste Grad uhenigtsmæssige. Det er i mine Dine de store og gode Resultater, som denne Kommission har baaret, og hvorfor jeg sandelig heller ikke fortryder, at jeg har været med til at bevillige Pengene til Rebsættelsen af denne Kommission. Hvad de foreliggende Endringsforslag angaar, da er det mit Ngt ikke at stemme for Forslaget om Forbrugsforeningerne. Jeg tror, at det er en Fordring, Forbrugsforeningerne maa underkaste sig, naar de ville være fri for Næringsafgift, at de da heller ikke etablere sig som Næringsdrivende. Jeg tvivler ikke om, at man en Gang vil komme saa vidt, at man kan give disse Foreninger større Begunstigelser, end der her er Tale om, men det skal da være derved, at Betaling for Borgerkab og Næringsbevis overalt helt bortfalder, og da forhaabentlig i en ikke alt for fjernt Fremtid. Hvad Spørgsmaalet om Krammarkeberne angaar, da kan jeg heller ikke stemme for de ærede Medlemmers Forslag. Jeg er enig med dem i, at det kan have sin Betænkelighed helt at aflukke den Handel, der nu drives paa Krammarkeberne, men jeg kan ikke være enig med dem i at bevare Krammarkeberne i deres Helhed. Det, som der forekommer mig at kunne være Anledning til at bevare, skulde udelukkende være Husflidsartikler og andre Haandværksartikler, idet jeg mener, at man vilde gjøre Skade ved at udelukke dem fra Kvægmarkeberne og slige Leiligheder. Noget ganske Andet er derimod Spørgsmaalet om Manufakturhandelen og den Handel med andre lignende Artikler, som dannet den væsentligste Del af Markedshandelen, og som jeg tror, at baade Kjøbstadernes og Samfundets Vel kræve, at man nu oplyser med. Det er en Handel, som har gjort sin Nytte under en tidligere og ringere Udvikling, men som ikke mere har sin Plads under de nuværende Forhold. Jeg agter ikke at stemme for Forslaget under Nr. 3, saaledes som det nu foreligger; men hvis de Herrer ville forandre Forslaget i den af mig antydede Retning saaledes, at kun en vis Del af den Handel, der nu drives ved Krammarkeberne, bibeholdes, skal jeg være villig til at gaa med dem. Derimod maa jeg i høi Grad anbefale de Herrers vigtigere Forslag under Nr. 5. Jeg ser ikke rettere, end at Paragrafen, saaledes som den foreligger fra Landstinget, vil være i høieste Grad skadelig. Den vil mange Steder standse enhver naturlig Ud-

vikling af Forholdene. Lænket man sig f. Ex. en Jernbanestation beliggende indenfor den opstillende Grændse, men dog temmelig nær Ibergvænsen, hvor mange Forhold kunne da ikke tale for, at man der tillader en Handel og Andet, som nu ikke tillades? Hvorledes er det ikke fridende imod alle berettigede Interesser, at Indenrigsministeren ikke engang skal kunne gjøre Undtagelser fra Reglen? Deril kommer, at naar man nu standser Ministerens Bevillingsmyndighed, men dog, fordi man finder, at det kræves af Forholdenes Natur, vil lade de Bevillinger blive staaende, som hidtil ere blevne givne, vil man derigjennem i Birteligheeden skabe en Mængde smaa Monopoler, svarende til Apothekerprivilegierne og andre private Formuer, som paa Samfundets Bekostning skulle voxe op rundt om i Landet. Naar der findes f. Ex. en Kjøbmandshandel, da skal denne fremtidig være den eneste; Forholdene kunne nok saa meget forandre sig og nok saa meget gjøre det ønskeligt, at der bliver to Kjøbmandshandler i Stedet for en, saa har Ministeren dog ikke Lov til at give flere Bevillinger. Og saa i den Senjende er det en meget skadelig, urimelig og uforstandig Affættelse, Paragrafen har faaet, og jeg maa derfor anbefale at stemme for Forslaget under Nr. 5. Det vil jeg for mit Bedkommende gjøre, selv om Forslagets Forfættelse skulde medføre, at Loven ikke bliver færdig i denne Samling. At dette Sidste nu for Dvrigt skulde blive Følgen af Forslagets Bedtagelse, indser jeg ikke. Ministeren kan ikke her holde paa den Bestemmelse, der nu staa i Lovforslaget, thi ved 1ste Behandling udtalte han, at det var ham aldeles ligegyldigt, hvad der i den Senjende blev vedtaget, og naar vi saaledes egentlig have Ministeren paa vor Side, ser jeg ikke, at det skulde være umuligt med en god Vilje, hvor saa Dage vi end have tilbage, at faae Endringen vedtagen ogsaa i det andet Thing. Se vi hen til, hvorledes vi i Praxis indrette os med at ansætte Møder, naar vi ville have en Sag igjennem, er det virkelig saa meget mindre nogen Hindring at befrygte paa det Punkt. Et æret Medlem for Aarhus Amt (Winther) har her stillet et videre gaaende Forslag. Jeg for mit Bedkommende vilde ikke have stillet dette Forslag, men da det nu engang er stillet, kan jeg ikke Andet end stemme for det, da jeg finder, at det er stemniende med Forholdenes naturlige Udvikling. Det ærede Medlem for Sveridborg Amt (S. N. Hansen), som her holder saa meget paa Indskrænkninger, har hævdet, at Bevillingsmyndigheden skulde være i Dvergangstilstand. Det er ganske rigtigt, men naar man ser tilbage til Forhandlingerne og ser hen paa Forholdenes Natur, har denne Dvergangstilstand netop skullet være en Dvergang til det, der her er foreslaaet af det ærede Medlem for Aarhus Amt (Winther). Jeg skal derfor, da Forslaget nu er stillet, stemme